

УДК 658.7

Л. Ф. Товма, М. В. Романенко

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЮВАННЯ СИСТЕМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК МВС УКРАЇНИ

Запропоновано напрями вдосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України.

Ключові слова: матеріальне забезпечення, ресурси, напрями вдосконалювання.

Постановка проблеми. Внутрішні війська (ВВ) є потужним складником сектора безпеки і на сьогодні виконують широке коло завдань із забезпечення національної безпеки України. Для того щоб ефективно протистояти сучасним викликам і загрозам, ВВ мають бути відповідним чином забезпечені необхідними ресурсами.

Для досягнення цієї мети у військах здійснюються заходи, які передбачені Концепцією розвитку внутрішніх військ МВС України на період до 2015 року. Фахівці ВВ беруть активну участь у процесі раціонального формування завдань розвитку внутрішніх військ, зокрема доцільних варіантів обсягу ресурсного забезпечення.

Різні аспекти визначення особливостей і вдосконалювання матеріального забезпечення силових структур розглядалися у наукових дослідженнях [4–9] та ін. Аналіз цих та інших праць свідчить, що:

– результати сучасних наукових досліджень не надають достатньої бази для визначення напрямів удосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України;

– існуючі теоретичні розробки щодо вдосконалення системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України ще не доведені до рівня практичних рекомендацій та застосування у практиці внутрішніх військ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До цього часу напрями вдосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України частково розглядалися у дисертаційних дослідженнях І. Ф. Роліна і В. В. Сисоєва, однак у їх дослідженнях не повною мірою враховувався низький рівень технічного оснащення і забезпечення ВВ, критичний стан забезпечення внутрішніх військ майном, що значно ускладнює виконання покладених на них завдань [2], а також вимоги Стратегічного оборонного бюлетеня України [1].

У наукових працях висвітлювалися лише окремі аспекти цієї проблеми, хоча необхідність її глибокого розроблення обумовлюється практичними запитами та потребами внутрішніх військ. Це зумовило протиріччя між потребою вдосконалити систему матеріального забезпечення внутрішніх військ і неможливістю здійснити це без визначення напрямів удосконалювання системи матеріального забезпечення.

Актуальність зазначеної проблеми, недостатнє її теоретичне вивчення і практичне розроблення й обумовили необхідність визначення напрямів удосконалювання системи матеріального забезпечення ВВ.

Метою статті є визначення напрямів удосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України.

Виклад основного матеріалу. За результатами проведеного Рахунковою палатою аудиту [2] встановлено, що сучасна система внутрішніх військ МВС України залишається неререформованою, громіздкою й обтяжливою для державного бюджету, а низький рівень їх технічного оснащення і забезпечення значно ускладнює виконання покладених на них завдань. Зазначається також, що ситуація із забезпеченням внутрішніх військ майном критична. Особовий склад, який щоденно виходить на патрулювання, забезпечує громадський порядок, охороняє особливо важливі об'єкти, здійснює конвоювання підсудних і засуджених, не має належного обмундирування. Потребує вирішення питання оснащення підрозділів з охорони громадського порядку сучасними патрульними машинами, а підрозділів з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних – спеціальними автомобілями для перевезення осіб, узятих під варту. Є нагальна потреба в оновленні засобів зв'язку, зокрема, придбанні радіостанцій портативного (переносного) й автомобільного типу. Під час аудиту встановлено, що виділених із державного бюджету коштів вистачає лише на оплату праці, комунальних послуг, харчування

особового складу і частково – на забезпечення виконання внутрішніми військами службово-бойових завдань. У Рахунковій палаті також відзначають, що неналежне забезпечення ВВ фінансовими і матеріальними ресурсами спонукало командирів військових частин шукати джерела наповнення бюджетів військових підрозділів. Утім, запроваджена у внутрішніх військах система надання платних послуг не дала очікуваних результатів. Одним із шляхів вирішення визначених Рахунковою палатою проблемних питань є вдосконалення системи матеріального забезпечення ВВ.

В оборонному бюлетені України [1] відмічається, що складники сектора безпеки і оборони України на середньо- та довгострокову перспективу повинні мати високий рівень бойової та мобілізаційної готовності, бути оснащені переважно модернізованим і новим озброєнням та військовою технікою, забезпечені необхідними ресурсами, бути здатними виконувати покладені на них завдання. Тому для виконання цих завдань в рамках оборонної реформи в Україні необхідно: вдосконалити систему управління, організацію цивільно-військового співробітництва, поліпшувати матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, посилювати їх кадровий потенціал, формувати професійний сержантський склад тощо.

Одним із напрямів подальшого розвитку сектора безпеки і оборони України передбачається поетапне збільшення бюджетного фінансування до рівня, що забезпечує його розвиток. Це пояснюється тим, що внутрішні війська, як і Збройні Сили України, унаслідок відсутності належного фінансування мають аналогічні проблеми щодо розвитку, зокрема: понад 80 відсотків зразків озброєння і військової техніки перебуває в експлуатації більше 15 років; забезпеченість засобами індивідуального бронезахисту та активної оборони становить 75 відсотків, значна їх кількість потребує заміни; матеріально-технічні засоби непорушного запасу потребують оновлення; незадовільною є ситуація із забезпеченням речовим майном, автомобільною технікою, паливно-мастильними матеріалами та засобами бронезахисту [1].

Крім того, передбачається таке: запровадження інноваційних методів управління ресурсами, їх концентрація в інтересах виконання найбільш важливих

завдань безпеки і оборони держави, а також раціональний розподіл наявних ресурсів між складниками сектора безпеки і оборони України; створення єдиного реєстру озброєння, військової техніки та майна, забезпечення автоматизації процесів обліку, закупівель і постачання матеріально-технічних засобів [1].

За результатами досліджень [3–10] уточнено поняття і зміст системи матеріального забезпечення внутрішніх військ, а також визначені завдання матеріального забезпечення, зокрема таких, як: планування потреб, заготівля, утримання встановлених запасів матеріальних засобів, їх підвезення споживачам та безпосереднє забезпечення військ, а також заправлення техніки паливом, організація харчування особового складу, банно-пральне обслуговування, ремонт речового майна. Результати досліджень [3–10] дозволили встановити, що система матеріального забезпечення внутрішніх військ у цілому відповідає сучасним умовам, однак у функціональному відношенні потребує вдосконалення.

Викладене вище дає змогу визначити основні напрями функціонального вдосконалення системи матеріального забезпечення внутрішніх військ, до яких можливо віднести такі:

– забезпечення ВВ належним бюджетним фінансуванням до рівня, що забезпечує їх розвиток і поліпшує матеріальне забезпечення, тому що наповнення бюджетів військових частин і підрозділів за рахунок надання платних послуг стороннім організаціям, комерційним структурам і приватним підприємцям відволікає командирів військових частин і військовослужбовців від виконання службово-бойових завдань і не дозволяє якісно їх виконувати і повною мірою ліквідувати недофінансування;

– удосконалення ”горизонтального” складника системи матеріального забезпечення внутрішніх військ шляхом збільшення повноважень військових частин на етапі закупівлі (постачання) матеріальних засобів і зменшення дублювання функцій ”вертикальним” складником органів військового управління;

– розроблення автоматизованої системи управління матеріальним забезпеченням військ, яка б дозволяла виконувати завдання матеріального забезпечення військ у визначені терміни і з найменшими матеріальними (фінансовими) затратами й організувати взаємодію з органами державної влади щодо

матеріального забезпечення військових частин, а під час виконання службо-бойових завдань – військових формувань;

– запровадження у МВС інформаційного супроводу професійної діяльності фахівців тилу з організації і здійснення матеріального забезпечення, який має полягати у періодичному випуску методичної і довідкової літератури з досвіду діяльності господарських підрозділів та інформації про наявність вільних ресурсів на базах і складах МВС, що, де і за яку ціну можна придбати, що пропонується для реалізації і за якими умовами;

– перегляд норм матеріального забезпечення, які не відповідають реальним потребам внутрішніх військ і призводять до різних порушень у веденні документації і звітності.

Висновки

Розглянувши напрями вдосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ МВС України, можливо зробити такі висновки.

1. Система матеріального забезпечення внутрішніх військ у цілому відповідає сучасним умовам, однак у функціональному відношенні потребує вдосконалювання.

2. Сутність основних напрямів функціонального вдосконалювання системи матеріального забезпечення внутрішніх військ полягає: у неналежному бюджетному фінансуванні до рівня, що забезпечує їх розвиток і поліпшує матеріальне забезпечення; у вдосконалюванні "горизонтального" складника системи матеріального забезпечення військ шляхом збільшення повноважень військових частин; у розробленні автоматизованої системи управління матеріальним забезпеченням військ; у запровадженні в МВС інформаційного супроводу професійної діяльності фахівців тилу; у перегляді норм матеріального забезпечення, які не відповідають реальним потребам внутрішніх військ.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України "Про Стратегічний оборонний бюлетень України": указ Президента України від 29.12.2012 р. № 771/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-12>

2. Реформа внутрішніх військ потрібна була ще позавчора. Прес-служба Рахункової палати [розглянуто Колегією Рахункової палати 21.12.2011 р.] [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/printable_article/16738809;jsessionid=086DB9CCCC88C5427FC9DE07FAE71D859

3. Про затвердження Положення про продовольче забезпечення внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України в мирний час [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 12.09.2012 р. № 790. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/z1693-12 (11.01.2013). – Загол. з екрана.

4. Волкова, Е. Основные проблемы управления материальными запасами [Текст] / Е. Волкова, Г. А. Портнова // Актуальні питання менеджменту в сучасних умовах / Донець. нац. техн. ун-т. – Донецьк, 2007. – С. 288, 290.

5. Гороховський, Є. Тил Збройних Сил України: надійність в ім'я боєздатності [Текст] / Є. Гороховський // Військо України. – 2011. – № 1. – С. 26–29.

6. Іщенко, О. В. Орган управління системою матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України, яким йому бути? [Електронний ресурс] / О. В. Іщенко. – Режим доступу : http://defpol.org.ua/site/index.php/uk/arhiv/kolonk_aavtora/3109-2010-09-27-09-18-56 (11.01.2013). – Загол. з екрана.

7. Кивлюк, В. С. Погляди на формування та функціонування системи матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України [Текст] / В. С. Кивлюк // Наука і оборона. – 2006. – № 2. – С. 22–27.

8. Романченко, І. С. Погляди на розвиток системи матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України [Текст] / І. С. Романченко, В. О. Шуєнкін // Наука і оборона. – 2007. – № 4. – С. 22–27.

9. Ролін, І. Ф. Аналіз системи тилового забезпечення внутрішніх військ МВС України [Текст] / І. Ф. Ролін, І. Є. Морозов // Честь і закон. – 2011. – № 2. – С. 75–82.

10. Хазанович, О. І. Система матеріально-технічного забезпечення. Ретроспектива розвитку та напрямки удосконалення / О. І. Хазанович // Наука і оборона. – 2007. – № 1. – С. 53–57.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2013 р.

Рецензент – доктор військових наук, професор І. О. Кириченко, Академія внутрішніх військ МВС України, Харків, Україна